

Oikaisu

Virittäjän viime vuosikerrasta on luetavissa: »Vanhaa savolaismurretta puhuvien metsäsuomalaisten luultiin kuolleen sukupuuttoon 1930-luvun lopulla, mutta kun Julius Mägiste tuohon luuloon kohdistuneiden epäilyjensä kannustamana vuonna 1947 aloitti Vermlannin-matkojensa sarjan, hän saattoi pian todeta suomentaitajia vielä löytyvän kaikkiaan nelisenkymmentä.»

Tämä hämmästyttävä tieto Ruotsin viranomaisten tietämättömyydestä perustuu seuraavaan väitteeseen (J. Mägiste, Vermlannin sammuvaa savoa s. 3): »Kun kuuluisan Juholan viimeinen suomenkielinen asukas kuoli 1938, luultiin Ruotsissa (ks. mm. Collinder, Introduktion i språkvetenskapen, 1941), että tällainen vanha savolaismurre oli näin ikiajoiksi vaiennut» Ja sitten seuraa selostus prof. Mägistän merkillisestä löytöretkestä.

Tämä muistuttaa erästä helsinkiläistä tenttijuttua, missä tutkittava sanoo professorille: »Ehkä herra professori on hyvä ja kääntää lehden.» Kirjassani Introduktion i språkvetenskapen (1941) sanotaan, että suomentaitoisia vermlantilaisia lienee vielä suunnilleen satakunta (något hundratal). Saman arvelun lausuin kirjoitelmassani »Finska och lapska språken i Sverige» (Saga och sed 1939 s. 10). Juhlakirjassa »Scandinavica et Fenno-Ugrica» (Stockholm 1954) Richard Broberg julkaisi kirjoituksen »Den nuvarande språksituationen i Värmlands finnbygder». Hän viittaa mi-

nuun näillä sanoilla (s. 79): »... på 1930-talet, då Björn Collinder, säkerligen helt riktigt, bedömde de mer eller mindre finskkunniga värmlänningarnas antal till något hundratal.»

Edellytän, että Scandinavica et Fenno-Ugrica on myös Lundin Suomalais-ugrilaisen laitoksen kirjastossa.

Prof. Mägiste lausuu niin ikään (mp. alaviitta): »Paikannimistä valmistui 1951—1952 arviolta 700—800 painosivun laajuinen käsikirjoitus, jossa käsitellään n. 4 000 suomalaista paikannimeä. Tutkimuksella ei kuitenkaan näytä olevan toiveita tulla painetuksi.»

Samasta aiheesta prof. Pertti Virtaranta on antanut seuraavan lausunnon (Vir. 1960 s. 242): »Kokoelmiensa pohjalla Mägiste on kirjoittanut yksityiskohdaisen tutkimuksen Vermlannin suomalaisperäisistä paikannimistä ruotsiksi siinä toivossa, että tämä ehkä n. 700—800 painosivun laajuinen tutkimus julkaistaisiin Ruotsissa. Toivomus ei ole vielä toteutunut, mikä suomalaisenkin onomastiikan kannalta — ruotsalaisesta puhumattakaan — on valitettavaa.»

Minun aloitteestani Kungl. Ortnamnskommissionen aikanaan tarjoutui omalla kustannuksellaan painattamaan po. käsikirjoituksen, sillä edellytyksellä kuitenkin, että tehtäisiin joitakin pieniä muo-
dollisia muutoksia toimikunnan soveltamien julkaisemisperiaatteiden mukaan. Siihen prof. Mägiste ei suostunut, vaan sanoi kääntävänsä muualle.

BJÖRN COLLINDER